

D/359/02.05.00.00/2021

Sakokaivo- ja umpisäiliölietteiden käsittelymaksu

Jätelain (646/2011) mukaan asumisessa syntyvät lietteet luokitellaan jätteeksi ja kuuluvat kunnan järjestämän jätehuollon piiriin. Asumisessa syntyviä lietteitä ovat saostus- ja umpikaivojen lietteet, pienpuhdistamoiden lietteet ja niihin rinnastettavissa olevat lietteet. Kiinteistön haltija vastaa asumisessa syntyvien lietteiden tyhjennyksestä. Saostussäiliöt tulee tyhjentää vähintään kerran vuodessa ja umpisäiliöt tarvittaessa. Sydän-Suomen jätelautakunta seuraa ja valvoo lietekaivojen tyhjennyksiä asiakkaista kootun lieterekisterin avulla. Tyhjennyksen suorittava yritys laskuttaa kuljetuksesta oman hinnastonsa mukaan. Sammakkokangas Oy laskuttaa puhdistamon käsittelymaksun ja lieteperusmaksun. Perusmaksulla katetaan rekisterinylläpito-, seuranta-, neuvonta-, ja tiedotuskustannukset. Perusmaksu peritään viemäriverkoston ulkopuolella olevilta kiinteistöiltä.

Lietteiden käsittelymaksut hyväksytään kunnissa, ja käsittelymaksut laskutetaan asiakkailta tavallisen jätelaskun yhteydessä. Uuraisten kunnan hallintosäännön mukaisesti Tekninen lautakunta päättää toimivaltaansa kuuluvista maksuista ja taksoista. Lietteiden käsittelymaksut ovat Uuraisten kunnassa olleet:

saostussäiliö 12,40 e/m³ (sis. alv 24 %), 10 e/m³ (alv 0 %)
umpikaivo 12,40 e/m³ (sis. alv 24 %), 10 e/m³ (alv 0 %)

Uuraisten kunnassa lietteet tyhjenetään siirtoviemäriin ja edelleen puhdistettavaksi Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy:lle. Lietteiden käsittelymaksujen tarkastaminen on tarpeen, sillä lietteiden purkupaikan asennustyöt ja vuosittaiset huoltotyöt aiheuttavat kustannuksia vesihuoltolaitokselle, samoin kuten lietteen siirto jätevedenpuhdistamolle. Lietteiden käsittelymaksuja on vertailtu lähikuntien osalta, ja keskimäärin käsittelymaksut ovat saostussäiliön osalta 14,7 e/m³ (sis. alv 24 %) ja umpisäiliön 8,507 e/m³ (sis. alv 24 %). Sako- ja umpisäiliölietteiden käsittelykustannuksissa tulee huomioida lietteiden erilainen koostumus. Erityyppinen liete aiheuttaa erilaisen kuormituksen lietteiden purkupaikan pumppaamolle, siirtolinjalle ja jätevedenpuhdistamolle. Lietteiden käsittelymaksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa uus- ja korjausinvestoinneista aiheutuvat kustannukset.

Teknisen johtajan ehdotus: Tekninen lautakunta hyväksyy uusiksi lietteiden käsittelymaksuiksi saostussäiliöiden osalta 12 e/m³ (alv 0 %) ja umpisäiliön osalta 8 e/m³ (alv 0%). Uudet käsittelymaksut tulevat voimaan 1.1.2022 muutoksenhausta huolimatta.

Päätös: Tekninen lautakunta päätti pitää sako- ja umpikaivolietteiden hinnat entisellään, 10 e/m³ (alv 0%) äänestyksen mukaisesti.

Toimenpiteet: tiedoksi Sydän-Suomen jätelautakunta

Käsittely: Janne Kari esitti, että hinta pidetään entisellään, 10 e/m³ (alv 0 %) sekä sakokaivolietteen että umpisäiliölietteen osalta. Anne Pihl kannatti tätä esitystä. Kokouksessa järjestettiin äänestys. Puheenjohtaja esitti, että JAA-ääni on Teknisen johtajan ehdotus ja EI-ääni Janne Karin esitys.

Äänestys: JAA-ääniä: Susanna Kettunen, Juhani Öhman

**Ei: Anne Pihl, Simo Koskinen, Janne Kari, Matleena Kivelä, Petri Huu-
tonen**

JAA-ääniä kaksi kappaletta, Ei-ääniä 5 kappaletta.

Tekninen lautakunta 25.1.2022

Kunnanhallitus on päättänyt 20.12.2021 § 325, että se käyttää otto-oikeuttaan teknisen lautakunnan päätökseen § 84 (Sako- ja umpikaivolietteiden käsittelymaksu). Asia palautetaan lautakunnan uudelleen käsittelyyn. Kunnanhallitus on nähnyt, ettei lautakunnan päätös pitää lietemaksut ennallaan, edistä pyrkimyksiä viemärlaitoksen kokonaistilanteen parantamiseksi ja tehtyjen / tulevien investointien kattamiseksi.

Lietteiden käsittelymaksujen tarkastaminen on tarpeen, sillä lietteiden purkupaikan asennustyöt ja vuosittaiset huoltotyöt aiheuttavat kustannuksia vesihuoltolaitokselle, samoin kuten lietteen siirto jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Lietteen purkupaikan rakentaminen Lokalaan on aloitettu kunnassa jo vuosia aiemmin (n.2015), mutta työ oli jäänyt kesken. Purkupaikan suurimmat rakennustyöt saatiin toteutettua vuoden 2020 joulukuussa (investointina) ja purkupaikan toimivuutta on paranneltu vuoden 2021 aikana. Toiminnan vakiinnuttamiseksi pumppaamon välppäykseen joudutaan vielä tekemään muutoksia. Ennen Lokalan purkupaikan rakentamista loka-autojen tyhjennyspaikkana on toiminut Jyväskylän siirtolinjalla oleva Kaakkomäen linjapumppaamo. Etenkin sakokavolietteen mukana tulevat kiintoainekset aiheuttivat linjapumppaamon toiminnassa usein toimintahäiriöitä ja vaurioittivat kalliita pumppuja. Siirtolinjan ylläpitokulujen jakamisen myötä kaikille sitä käyttäville vesilaitoksille, oli tarpeen rakentaa Lokalan purkupaikka valmiiksi, jotta lietteen välppäystä ja mittarointia saadaan parannettua. Lisäksi muutoksella päästiin eroon Kaakkomäen pumppaamon purkupaikan käytöstä lähiasukkaille aiheutuneista haju- ja meluhaitoista.

Lokalan purkupaikan ylläpidon kulurakenne tarkentuu vuoden 2022 aikana, kun toiminnan kulut saadaan ensimmäiseltä ehjältä vuodelta tiliöityä purkupaikan menokohdalle. Viemärlaitoksen kokonaistilannetta katsottaessa on kuitenkin selkeää, että tämän hetken kuluja ei saada katettua asiakasmaksuilla. Lietteen käsittelymaksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa uus- ja korjausinvestoinneista aiheutuvat kustannukset.

Lietteiden käsittelymaksuja on vertailtu lähikuntien osalta, ja keskimäärin käsittelymaksut ovat saostussäiliön osalta 14,81 e/m³ (sis. alv 24 %) ja umpisäiliön 7,77 e/m³ (sis. alv 24 %). Keskiarvot on laskettu v. 2022 hintojen perusteella:

Jätevedenpuhdistamojen käsittelymaksut 2022 (sis. alv 24%)			
Kunta	Saostusäiliö €/m ³	Umpikaivo €/m ³	Umpikaivo vain wc-vedet €/m ³
Hankasalmi	8,06	4,34	
Kannonkoski	12,55	6,27	
Karstula	12,18	5,73	
Kinnula	26,04	16,12	
Kivijärvi	9,76	4,89	9,76
Multia	12,32	12,32	
Petäjävesi	14,52	4,00	6,87
Pihtipudas	8,75	5,94	
Saarijärvi	17,01	8,50	
Uurainen	12,40	12,40	
Viitasaari	17,90	5,90	
Äänekoski Teräväniemi	8,04	5,00	
Äänekoski Sumiaisten pumppaamo	14,37	5,57	
Äänekoski Tihusuon puhdistamo (Konginkangas)	33,48	11,79	

Lähde: Sydän-Suomen jätelautakunta

Sako- ja umpisäiliölietteiden käsittelykustannuksissa tulee huomioida lietteiden erilainen koostumus:

Sakokaivoliete: Sakokaivo tai saostusäiliö on jätevedenpuhdistusjärjestelmän osa, joka toimii jäteveden selkeystilana. Sakokaivossa kiintoaines ja vettä kevyemmät aineosat erottuvat jätevedestä. Uudemmat sakokaivot ovat tiiviitä, kaksi- tai kolmeosastoisia säiliöitä, mutta vanhoja betonirengassaostuskaivoja on edelleen käytössä erityisesti kuivan maan tonteilla. Etenkin haja-asutusalueen vanhemmassa kiinteistökannassa on edelleen paljon käytössä epätiivittä betonirengaskaivoja. Sakokaivot tulee tyhjentää vähintään kerran vuodessa.

Umpikaivoliete: Umpisäiliö tai umpilietekaivo on jätevedenpuhdistusjärjestelmän viimeinen tai ainoa osa, jossa ei ole purkuputkea. Umpikaivoon tyhjenetään tyypillisesti wc-vedet tai kaikki kiinteistön jätevedet. Umpisäiliö on tilavuudeltaan usein 10-15 m³ säiliö ja se tyhjenetään 2-4 kuukauden välein. Tyhjennysväli voi olla pitempikin, mikäli kyseessä on esimerkiksi kesämökin umpisäiliö, johon tyhjenetään vain wc-vedet.

Sakokaivolietteet ovat käsittelyn kannalta paljon haasteellisempia kuin umpikaivolietteet, jotka ovat koostumukseltaan lähellä viemäriverkostovesiä. Saostusäiliön tarkoitus on pidättää mahdollisimman hyvin kiintoainetta eli varmistaa, että jätevesi on mahdollisimman hyvin esikäsiteltyä ennen maapuhdistamoon tai pienpuhdistamoon menoa. Saostusäiliön sisältämä liete on koostumukseltaan, kiintoainepitoisuudeltaan sekä ravinteiden osalta huomattavasti hankalampaa käsitellä kuin umpisäiliön sisältämä jätevesi. Sakokaivolietteitä tyhjenetään kiinteistöllä tyypillisesti n. 2-3 m³ vuodessa kun taas umpi-

kaivolietteitä perheen koosta riippuen saatetaan tyhjentää useita kymmeniä kuutioita vuodessa.

Umpikaivot sijaitsevat usein ympäristöllisesti herkillä alueilla, kuten ranta-alueilla ja pohjavesialueilla, joten myös ympäristöllisistä syistä on perusteltua, että umpisäiliön kuutiointihinta on alhaisempi kuin sakokaivolietteen. Tämä kannustaa umpisäiliöiden tyhjentämiseen, jotta tyhjennystä ei suoritettaisi vasta, kun se on aivan pakollista tai pahimmassa tapauksessa kun säiliö vuotaa jo yli.

Sakokaivolietteiden kuutiomäärät	v. 2021: 909,6 m ³ v. 2020: 742,2
Umpikaivolietteiden kuutiomäärät	v. 2021: 1007,5 m ³ v. 2020: 860,5

Kuutiomääristä on nähtävissä, että kooltaan pienempiä sakokaivoja on määrällisesti enemmän ja vastaavasti kooltaan suurempia, mutta määrällisesti vähäisempiä umpikaivoja tyhjennetään useammin.

Lietteen purkupaikan toiminnan ja kulurakenteen vakiintuessa, sekä tarpeellisen pumpaamohuollon tarkentuessa, kulurakennetta tarkennetaan, ja tarvittaessa lietemaksuihin esitetään sen mukaisia muutoksia.

Teknisen johtajan ehdotus: Tekninen lautakunta hyväksyy uusiksi lietteiden käsittelymaksuiksi saostussäiliöiden osalta 12 e/m³ (alv 0 %) ja umpisäiliön osalta 10 e/m³ (alv 0%). Uudet käsittelymaksut tulevat voimaan 1.3.2022 muutoksenhausta huolimatta.

Päätös: Tekninen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Toimenpiteet: tiedoksi Sydän-Suomen jätelautakunta